

Mishnah Nazir, chapter 9

משנה נזיר פרק ט

(1) Non-Jews do not have the laws of *nezirut*. [Though non-Jews may dedicate certain sacrifices, a vow of *nezirut* would have no effect. This is deduced from the opening verse introducing the laws of *nezirut*, which states: "Speak to the children of Israel" (Numbers 6:2).] Woman and slaves

have *nezirut*. *Nezirut* is more stringent regarding a woman than regarding a slave, in that, one can force his slave [to violate his vow, by making him drink wine or force him to attend to a corpse] but one cannot force his wife to do so. [It should be noted that a slave who vows something self-afflicting, or that which will affect his work, has no validity to begin with.] *Nezirut* is more stringent regarding a slave than regarding a woman in that he may declare void the vow of his wife [and even if he reverses himself later her vow is voided] however, he cannot declare void the vow of his slave [and if after forcing him to drink wine, his master decides that he may abstain henceforth from wine, his vow is still in force]. If he voids his wife's vow, it is voided forever, but if he voids his slave's vow, if the slave goes free he completes his *nezirut*. If he escaped from his master; Rabbi Meir says: He may not drink wine. [He is penalized so that he

א הגוים אין להם נזירות. נשים ועבדים יש להם נזירות. חמר בנשים מבְּעבְּדִים, שהוא כּוּפָה אֶת עֲבָדוֹ וְאִינוֹ כּוּפָה אֶת אִשְׁתּוֹ. חמר בְּעַבְדִּים מִבְּנָשִׁים, שהוא מִפֵּר נְדָרֵי אִשְׁתּוֹ וְאִינוֹ מִפֵּר נְדָרֵי עֲבָדוֹ. הִפֵּר לְאִשְׁתּוֹ, הִפֵּר עוֹלָמִית. הִפֵּר לְעֲבָדוֹ, יֵצֵא לְחֵרוֹת מִשְׁלִים נְזִירוֹתוֹ. עֵבֶר מִכְּנֶגֶד פְּנֵיו, רַבִּי מֵאִיר אָמַר

רבנו עובדיה מברטנורא

א הגוים אין להם נזירות. אף על גב דגוים מקריבין נדרים ונדבות בישראל, אם נדר בניזיר אין עליו תורת נזירות ומותר לשתות יין וליטמא למתים, דכתיב בריש פרשת נזיר (במדבר ו') דבר אל בני ישראל, בני ישראל נודרים בניזיר ואין גוים נודרים בניזיר: **שהוא כופה את עבדו**. כּוּפָהוּ לְשִׁתּוֹת יִין וְלִהְטָמָא לְמֵתִים בְּעַל כְּרַחוּ: **ואינו כופה את אשתו**. בְּעַל כְּרַחֵהּ. וּבִשְׂאֵר נְדָרִים שִׁישׁ בָּהֶם עֵינֵי נֶפֶשׁ אוֹ בְטוֹל מִלֵּאכָה, אִין הִרְבַּ צְרִיךְ לְכוּף אֶת הָעֶבֶד אֲלֵא הֵם בְּטֵלִים מֵאִלְיָהֶם (א), דְּכָתִיב (שם ל') לְאִסּוֹר אִסּוֹר עַל נֶפֶשׁוֹ, מִי נִשְׁפָּסוּ קְנוּיָהּ לוֹ, יֵצֵא עֶבֶד שְׂאִין נִפְשׁוֹ קְנוּיָהּ לוֹ. וְכֵן הַשְּׁבוּעוֹת כּוֹלֵם שְׁנִשְׁבַּע הָעֶבֶד בִּין שִׁישׁ בָּהֶם עֵינֵי נֶפֶשׁ בִּין שְׂאִין בָּהֶם עֵינֵי נֶפֶשׁ, אִין רַבּוֹ צְרִיךְ לְכוּפּוֹ, שְׂמֵאִלְיָהֶם בְּטֵלִים, שְׂהֵרִי אִין לוֹ רְשׁוּת לְעַצְמוֹ. אֲבָל נְדָרִים שְׂאִין בָּהֶם עֵינֵי נֶפֶשׁ וְאִין בָּהֶם בְּטוֹל מִלֵּאכָה לְרַבּוֹ, חֵיִיב הָעֶבֶד לְקַיְיֵם וְאִין רַבּוֹ יִכּוֹל לְכוּפּוֹ עֲלֵיהֶם לְבַטְלָם: **מיפר נדרי אשתו ואינו מיפר נדרי עבדו**. שֵׁאֵם נִתְרַצָּה בְּנִדְרָה אִשְׁתּוֹ אַחַר שֶׁהִפֵּר לָהּ וְרוּצָה שֶׁתְּקַיְיֵמֶנּוּ אִינָה חֵיִיב לְקַיְיֵמוֹ אַחַר שֶׁהִפֵּר לָהּ פַּעַם אַחַת. וְאִם כִּפָּה אֶת עֲבָדוֹ לְעַבּוֹר עַל נְדָרוֹ וְרוּצָה אַח"כּ בְּקִיּוּמוֹ חֵיִיב הָעֶבֶד לְקַיְיֵמוֹ: **הפר לעבדו יצא לחירות משלים נזירותו**. לֹא דוּקָא הִפֵּר אֲלֵא אִם כִּפָּה אֶת עֲבָדוֹ לְשִׁתּוֹת יִין וְלִהְטָמָא לְמֵתִים וְאַח"כּ יֵצֵא הָעֶבֶד לְחֵירוֹת, חֵיִיב הָעֶבֶד לְהַשְׁלִים נְזִירוֹתוֹ אַחַר שִׁיֵּצֵא לְחֵירוֹת. וּרַמְבַּ"ם פִּירֵשׁ הִפֵּר

should have an inducement to return to his master who will force him to drink wine.] But Rabbi Yose says: [His master prefers that his slave be in good health and, therefore, it is assumed that he allows him to drink, since he is his property] he may drink.

לא ישתה, ורבי יוסי אומר ישתה: ב נזיר שגלה ונדע לו שהוא טמא, אם טמאה ידועה, סותר. ואם טמאת התהום, אינו סותר. אם עד שלא גלח, בין כך ובין כך סותר. כיצד, ירד לטבול במערה ונמצא מת צף על פי המערה, טמא. נמצא משקע

(2) If a *nazir* shaved [and brought his concluding sacrifices] and then discovered that he was defiled; if it is a definite defilement [e.g., he stepped on a known grave] then the *nazir* is rendered void [and he begins anew] but if it is a defilement of the depth, [i.e., a defilement which was not known before, no one ever knew that under the depths lay a corpse] his *nezirut* is not rendered void [this being a *halachah* handed down from Sinai]. However, if this occurs before shaving [even after his sacrifices in purity] either type of defilement renders the *nezirut* void. How so [regarding defilement of the depth]? If one goes down to a [pool in a] cave to immerse [from a minor defilement] and finds a corpse [or an olives-bulk of a corpse] floating at the mouth of the cave, [since this is readily seen, this is considered as a known defiling agent and] he is definitely defiled. But if the corpse was discovered embedded on the bottom of the cave [we may

רבנו עובדיה מברטנורא

לעבדו יצא לחירות, שהאומר לעבדו מופר לך, פקע זכות האדון ממנו ויצא העבד לחירות בשביל כן וצריך שישלים נזירותו. ולבי מהסס בפי' זה: עבר מכנגד פניו. שברח מרבו אחר שנדר בנזיר: ר"מ אומר לא ישתה. יין כדי שיצטער וישוב לרבו שיכפהו לעבור על נדרו ויהיה מותר לשתות יין: ור' יוסי אומר ישתה. שלא יחלה וימות. שהרי עתיד הוא לשוב לרבו שיבקש רבו אחריו ויחזירנו, ונמצא כאילו הוא ברשות רבו: ב נזיר שגלח. שהביא קרבנותיו וגילח עליהן ואח"כ נודע לו שנטמא בימי נזירותו: אם טומאה ידועה. טומאה שאפשר שהיתה ידועה, כגון שאינה קבר התהום: סותר. וחוזר ומונה נזירות אחרת: ואם טומאת התהום אינו סותר. אם נודע לו שבמקום שעבר היתה טומאת התהום והיא טומאה שאין אחד מכירה אפילו בסוף העולם, אע"פ שודאי טמא היה אינו סותר, דהלכה היא כך בנזיר: אם עד שלא גלח. תגלחת טהרה, אע"פ שכבר הביא קרבנותיו. הואיל ונדע לו קודם הגילוח: בין כך ובין כך. בין טומאה ידועה בין טומאת התהום, סותר. דהא דגמרי דטומאת התהום אינה סותרת, היינו דוקא אחר גלוח של טהרה: כיצד. דין טומאת התהום: ירד לטבול במערה. שהיה טמא טומאת שרץ או טומאה אחרת כיוצא בה שאינה של מת, וירד לטבול מטומאתו, ונמצא כוית מן המת צף על פני המים ספק נטמא בו או לא נטמא, טמא. והא דקיימא לן ספק טומאה צפה על פני המים טהור, הני מילי בטומאת שרץ, אבל בטומאת מת, טמא. ואם נודע לו ספק זה אף אחר שגלח, טמא, דהיינו טומאה ידועה, הואיל והיתה במקום שאפשר שיראוה בני אדם.

assume that this is a defilement of the depth], then if he [was in a pure state and] went down to refresh himself, he remains pure, but if he went in to immerse himself after a defilement from contact with the dead, he remains defiled. The reason is that, where the status is one of defilement, he remains

defiled, but where the status is one of purity, he remains pure, this being the presumption [of the *halachah* handed down from Sinai, that the defilement of the depth does not defile a *nazir*, and is only where the *nazir* was in a pure state to begin with].

(3) If one finds a corpse unexpectedly [in an area not previously known as a burial place] lying in its natural position [as Jewish custom requires], he may [assume that the corpse is Jewish and is a temporary grave and may] remove it [to a proper cemetery] along with the [blood] saturated earth [i.e., a depth of three fingers beneath it]. However, if it is known that the corpse was buried there on a permanent basis, it would be forbidden to remove him]. If he finds two [corpses], he may remove them along with the saturated earth. If he finds three; and there is a space between four and eight cubits between the first and the last, then it is considered a cemetery [from where the removal of corpses is forbidden]. The

רבנו עובדיה מברסבורג

והאי דנקט ירד לטבול, רבותא קמ"ל, דאע"ג דהטובל מטומאה לטהרה נזהר מכל דבר המטמא, אפ"ה טמא: **נמצא משוקע בקרקע המערה**. במקום שטבל ובודאי נטמא. אם נודע לו אחר שגלה, טהור ואינו סותר, דהיינו טומאת התהום, שהיתה במקום שלא היתה ידועה לשום אדם: **ירד להקר טהור**. אע"פ שירד להקר ולהצטנן ולא ירד לטבול כדי שיהיה נזהר מטומאה, אפ"ה טהור אם לא היה טמא מת. אבל אם ירד ליטהר מטומאת מת וטבל במערה שהיה המת משוקע בה והשלים נזירותו, או טמא מת שטבל ואח"כ קבל עליו נזירות, טמא וסותר, שחזקת טמא וזוקת טהור וזוקת טהור: **שרגלים לדבר**. כלומר טעם ועיקר יש לדבר לומר דלא גמירי הלכתא לטומאת התהום שהיא טהורה בנוזר אלא כשהיה הנזיר בחזקת טהור ולא כשהיה בחזקת טמא: **ג המוצא מת מתחלה**. שלא היה ידוע שהיה שם קבר. והיינו דאמרינן בגמרא המוצא ולא שהיה מצוי. ועוד דייקנן מלישנא דמתניתין מת ולא שהיה הרג: מושכב. ולא שהיה יושב: **כררכו**. ולא שהיה ראשו מונח בין ירכותיו. דכל הני חיישינן להו שמא גוים הם, שאין דרכן של ישראל לקבור מתייהן כן: **נוטלו ואת תפושתו**. מותר לפנותו משם ולקברו במקום אחר, וצריך שיטול מן העפר של הקבר עמו כדי תפישה, שהוא כל העפר תיחוד שתחתיו. וחופר בקרקע בתולה ג' אצבעות. דכתיב (בראשית מז) ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם, שאין צריך לומר ממצרים, אלא הכי קאמר מעפר של מצרים טול עמי: **מצא שלשה אם**

בְּקִרְקַע הַמְּעָרָה, יֵרֵד לְהִקְר, טְהוֹר. לְטַהֵר. מִטְּמֵאת מַת, טָמֵא, שְׁחִזְקַת טָמֵא וְחִזְקַת טְהוֹר טְהוֹר, שְׁרָגְלִים לְדָבָר: ג המוצא מת בתחלה מושכב כדרכו, נוטלו ואת תבוסתו. מצא שנים, נוטלן ואת תבוסתן. מצא שלשה, אם יש בין זה לזה מארבע אמות ועד שמונה, הרי זו שכונת קברות. בודק הימנו

reason is, that it was the custom to bury the dead in caves which had crypts carved out of their walls; the usual size of the cave was four by six cubits. Thus, the diagonal of the cave

is eight cubits and therefore, any corpse found from four to eight cubits distance from another, may be assumed to be part of a cemetery.] And [if he wants to ascertain that the area is not a cemetery,] he searches [for a hidden grave] twenty cubits from that point [i.e., the outermost grave in all directions. Since a courtyard square was six cubits and had, opening up from it, on either side, at least two caves, each measuring six cubits in length, there was a total of eighteen cubits in length where one might dig and not find a grave even if it were a proper cemetery; since the possibility exists that one of the caves was built diagonally to the courtyard, we add another two cubits (we do not fear lest two of the caves were built diagonally)]. If he finds another corpse at the end of those twenty cubits, he searches another twenty cubits as there are grounds to believe [that this, is in fact, a cemetery]. [Though] if he had found it [this single corpse] at the outset [before he had discovered the first three] he would be allowed to remove it with its saturated area.

רבנו עובדיה מברטנורא

יש בין זה לזה מד' אמות עד שמונה. כלומר מקבר ראשון עד שלישי אין פחות מארבע אמות ולא יותר משמונה: **הרי זה שכונת קברות.** וניכר שלשם קבורה נתנום שם ואסור לפנותם. ואפילו מת אחד אם ניכר שלשם קבורה נתן שם אסור לפנותו. אלא שבאחד או בשנים אנו תולין שלא נקברו שם אלא לפי שעה והדיה דעתם לפנותם. אבל בג' מוכח שזה מקום מיוחד לקברות. ואורך המערה דרכה להיות ששה ורחבה ארבעה ואלכסונה עודף שתי אמות דהיינו שמונה. להכי תנן מארבע עד שמונה. כמלוא מטה וקובריה לא גרסינן לה הכא: **ובודק הימנו ולהלן עשרים אמה.** שהמערה ארבע אמות על שש, והחצר שהמערות פתוחין לו מכאן ומכאן שש על שש, דהכי סבירא להו לרבנן בפרק המוכר פירות (קב); נמצא אורך שתי מערות וחצר שביניהן י"ח אמות. ולפי שפעמים בודק מערה אחת באלכסונה והאלכסון של מערה אחת עודף ב' אמות בקירוב, נמצאו כ' אמות, שמונה דמערה ראשונה באלכסונה, ושש דחצר שבין שתי המערות ושש דמערה שניה. דהו אלכסון אמרינן, תרי אלכסוני לא אמרינן, והיינו דקתני עשרים. ועוד צריך לבדוק מלמעלה ומלמטה כ' אמה, דהיינו ארבעים אמה, דשמא זו היא מערה שבמזרח החצר ויש עדיין אחרת כנגדה במערב החצר. אי נמי, זו היא שבמערב החצר ויש עדיין אחרת במזרח החצר: **מצא אחד בסוף עשרים בודק הימנו ולהלן כ' אמה.** דמי ימר דמבית הקברות הויה ההיא מערה, שמא קבר אחר הוא וחצר אחרת של אדם אחר וצריך לעשות גם לשם כל בדיקות דלעיל דכמו שיש שם קבר כמו כן יש אחרים: **שרגלים לדבר.** שזו השדה עשויה לקברים והיו בה גם מערות אחרות. ומשום רגלים לדבר תני כל

וּלְהֵלֵן עֶשְׂרִים אָמָה. מְצָא אֶחָד בְּסוֹף עֶשְׂרִים אָמָה, בּוֹדֵק הַיְמִנּוֹ וּלְהֵלֵן עֶשְׂרִים אָמָה, שָׂאֵלוּ מִתְחֵלָה מְצָאוֹ, נוֹטְלוֹ וְאֵת תְּבוּסָתוֹ:

(4) Any condition of doubt regarding leprosy signs in the beginning, before the impurity has been established, is [regarded as] pure. [I.e., if two people came to the priest, one having a bright spot the size of a split bean and the

ד כל ספק נגעים בתחלה, טהור עד שלא נזקק לטמאה. משנזקק לטמאה, ספקו טמא. בשבעה דרכים בודקין את הזב עד שלא נזקק לזיבה. במאכל, ובמשטה, במשא, ובקפיצה, ובחלי, ובמראה, ובתהור.

other having one the size of a *sela*, and at the end of the week, that of each was the size of a *sela*, and it is not known on which of them the spreading occurred, which ordinarily is a sign of defilement, they both remain pure.] But after the impurity has been established, a condition of doubt is regarded as defiled. [I.e., if two people came to the priest, one having a bright spot the size of a split bean and the other having one the size of a *sela*, and at the end of the week, that of each was the size of a *sela* and something more, both are defiled; and even though both resumed the size of a *sela*, thereby, the one who had the bright spot as a *sela*, had a definite reduction in the size of the sign that had caused his impurity, which would, ordinarily, make him subject to a pronouncement of being pure, both are defiled, and remain so unless both resume the size of a split bean (Negaim 5:4-5)]. [A male who saw two flowing discharges, is called a *zav* and becomes impure for seven days, and purifies himself through immersion, while a man who saw three flows, in addition to becoming impure for seven days, and being required to immerse, he also requires a sacrifice in order to purify himself.] A *zav* is examined regarding seven things before his *zivah* [defilement and *zav* status] was established [in order to ascertain that the flow is that of a *zav*, rather than one caused by some other external factor]; regarding, food, drink, burdens, jumping, illness, seeing [a woman] or a desire [if any of the aforementioned happened before he saw the second flow it is considered caused by an external

רבנו עובדיה מברטנורא

הני משניות הכא: ד כל ספק נגעים בתחלה טהור. כגון שנים שבאו אצל כהן, בזה בהרת כגריס ובזה בהרת כסלע, ובסוף שבוע בזה כסלע ובזה כסלע, ואין ידוע באיזה מהן פשה, שניהן טהורין, ואע"ג דודאי א' מהן טמא: משנזקק לטמאה ספקו טמא. כגון שנים שבאו אצל כהן, בזה בהרת כגריס ובזה כסלע, ובסוף שבוע בזה כסלע ועוד ובזה כסלע ועוד, חזרו להיות כסלע. אע"פ שהאחד מהם ודאי טהור שכבר הלך הפשיון, שניהם טמאים, כיון שנזקקו לטמאה. עד שיחזרו לכגריס: בשבעה דרכים בודקין את הזב. שאם ראה מחמת אונס, טהור, דדרשינן זב מפשרו, ולא מחמת אנס: עד שלא נזקק לטמאה. דהיינו כשרואה ראייה שניה שבה נעשה זב גמור לטמא משכב ומושב. אבל ראייה ראשונה מטמאה באונס טומאת ערב בדין בעל קרי, ומצטרפת עם השניה אפילו היתה באונס: במאכל. אם אכל דברים המביאים לידי זיבה, כגון בשר שמן חלב וגבינה ביצים יין

factor and he does not become a *zav* and does not require seven clean days]. However, once a *zivah* [defilement] was established [i.e., he saw a second flow which was not due to external factors] he is no longer examined and [the third flow even if it was] an accidental flow [caused by external factors], a doubtful flow [i.e., one coming up to twenty-four hours after] an issue of semen [which ordinarily would not be considered a *zivah* flow, nevertheless,] he is presumed defiled [and in addition to the seven clean days he must now bring a sacrifice for his purification]. If one struck another a blow sufficient to cause death and then the victim's condition improved [so that it was thought that he would live] only to worsen, subsequently, so that the victim died — he is liable [for murder]. Rabbi Nehemiah exempts him because there is evidence regarding the matter [that he may not have died because of the first injury].

(5) Shmuel was a *nazir* [and thus one who states: I am as Shmuel or: As the son of Elkanah, he becomes a *nazir*,] according to the opinion of Rabbi Nehorai, as it is written: “And a *morah* [razor] shall not come upon his head” (I Samuel 1:11). And it is written regarding Shimshon: “And a *morah*” (Judges 13:5) and it is written regarding Shmuel, “And a *morah*” just as *morah* written in regard to Shimshon indicates a *nazir*, so too, *morah* written in regard to Shmuel indicates a *nazir*. Rabbi Yose said: But does not *morah* mean [regarding Shmuel mean] fear of a human [i.e., “And a *morah* (fear of a human) shall not come upon his

רבנו עובדיה מברטנורא

ישן: ובמשתה. ברבוי שתייה: במשא. כבוד שנשא: במראה. ראה אשה אפילו לא הרהר: ובהרהור. אעפ"ש לא ראה. אם אירע לו אחד מאלו השבעה קודם שראה ראייה שניה, אינו נעשה זב, והטפה אינה מטמאה במשא: משנוקק לטומאה. שראה ראייה שניה שלא: באונס אין בודקין אותו. ואף אם ראה שלישית באונס נעשה זב לקרבן: וספיקו ושכבת זרעו טמאים. ספיקו מחמת שכבת זרעו. כגון אם ראה שכבת זרע תחלה וטיפת זיבה הבאה אחר כך אינה מטמאה שהרואה קרי אינו מיטמא בזיבה מעת לעת. ועד שלא נוקק לטומאה הקרי מטהר את הזיבה משום דהוי אונס. ולאחר שנוקק לטומאה אין הקרי מטהר את הזיבה שאין תולין שמחמת הקרי באה הזיבה: שרגלים לדבר. שאין אותה ראייה מחמת אונס כיון שכבר נעשה זב: ר"נ פוסר שרגלים לדבר. שלא מחמת מכה מת, כיון שהקל במה שהיה. ואין הלכה כרבי נחמיה: ה נזיר היה שמואל. והאומר הריני כשמואל, או כבן אלקנה, או

head”]? Rabbi Nehorai said: But is it not written: And Shmuel said: “How can I go? If Shaul will hear he will kill me” (I Samuel 1:) thus he was in fact afraid of a human [proving that “*morah*” must mean “a razor”, indicating a *nazir*].

רבי נהוראי, והלא כבר נאמר (שמואל א טז) ויאמר שמואל איך אלה ושמע שאול והרגני, שכבר היה עליו מורה של בשר ודם:

רבנו עובדיה מברטנורא

כמי ששיסף אגג בגלגל הוי נזיר לדברי ר' נהוראי. וכן הלכה: אין מורא אלא של בשר ודם. שלא תהא מרות ואימת אדם עליו: